

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“ a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id euidem probamus libenter (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak: 1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor. Egyes szám ára 10 fill.	Felelős szerkesztő: BILKEI FERENC.	Segéd-szerkesztő: KETSKÉS ELEK.	Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este. Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1. Egyes számok kaphatók: a dohánytözsédekben.
---	--	---	---

Lumen cordium.

(—r.) Az első pünkösdi kitörülhetetlen módon vésődik a világtörténelem lapjaira. Az volt ugyanis a katolikus egyház születésnapja. A Vigasztaló, kit az Atya küldött Krisztus tanítványainak, az igazság Lelke, megszállván őket, felvilágosította elméjüket, kormányozta nyelvüket és irányította lépéseiket, úgy, hogy emberek halászaivá lőnek és az akkori világ egyik végétől a másik végéig az anyaszentegyházba gyűjtötték a lelkeket.

Csodálatos az az átalakulás, melyet a Szentlélek eljövetele véghez vitt az apostolokban. Ezek az emberek addig mindenben sem különböztek másoktól. Nemesak tanulatlanok és nehéz felfogásúak voltak, de osztályuk minden erkölcsi gyarlósága is megvolt bennük. Látták Mesterük csodatételeit, melyekkel fenséges tanítását kísérte és ez a motivum credibilitatis nem tudta őket annyira átgymni hitükben és jellemükben, hogy a kísértések óráiban is helyt állottak volna. Péter nagyszerű valamástétele, melyet a tanítványok körében tett Krisztus istenségéről, igen-igen átváltozott a főpap házában, ahova a Mestert fogva hurcolták a főpap emberei. Megtagadta Őt, kívül három éven át szüntelen együtt volt s akinek működését mint szem-

tanu ismerhette. Jy tett az apostolok fedelme, társai pe elfutottak, mikor Mesterüket bajban látták.

És e félénk, mordhatni gyáva emberek pünkösdi napján minden átmenet nélkül oroszlánszívű bajnokai lettek Krisztus tanításának; a tudatlan halászkok bölcsékké lőnek; az ügyefogyott csapatból erélyes és okos férfiak lettek, kik vitatkoztak zsidó főpapokkal és római hatóságokkal, utaztak, szerveztek, térítették, s mindezekmellett maguk lelkéről sem feledkeztek meg.

Három évig hallgatták az apostolok Krisztus tanítását; de ez a tanítás nem járta át lelkük minden zugát, agyuk és szíveik minden rejtékét. Hittek, de meglehetősen nyárspolgáriasan; minden különösebb érzés és heroizmus nélkül. A csodákban inkább a rendkívüli, a káprázató kapta meg őket, mint az, ami a csodának a háttere s ami végből a csoda történik. Nem a tanítást nézték, melynek hitelesítése, pecsétje a csoda, hanem magát a pecsétet bámulták. De mikor eljött a Lélek, akkor egyszerre óriási világosság támadt bennük. Világosság, mely nemesak értelmükre hatott, hanem szívüket is átjárta s cselekedetekre készítette őket. „Lumen cordium“ volt a Szentlélek, midőn az első pünkösdi napján rázállott az apostolokra.

Ó, mily szükségünk van nekünk is, hogy a Szentlélek mint „Lumen cordium“ elárásson bennünket, ne csak értelmünket, hanem szívünket is birtokába vegye.

A mi állapotunk nagyon sokban hasonlít az apostolokéhoz, mielőtt megszállotta őket a Szentlélek. Nemesak félénkek és gyávák vagyunk, — ezek csak következményei annak az alapvető bajunknak, hogy a mi hitünk nincs a mi vérünkben. Hiszünk komolyan, szóval valljuk és értelmünkkel helybenhagyjuk a vallomást; de ez a hit, ha meggyőződés is, olyan száraz hit mibennünk, mint a milyen száraz tudás az, melylyel a Pythagoras-féle tantételről birunk. Egy köntös a mi hitünk, melyet testünkre ráaggatunk, de belsönkbe nem olvasztunk. Papok és világiak egyaránt szenvedünk ebben a betegségben.

Mi lehet az oka ennek? Talán az, hogy keveset elmélkedünk a vallás dolgairól. A meditáció hiánya szembeszökő Magyarországon. Talán más okok is vannak. De a tény megvan. És ezért a mi hitünk nem eléggé élő; cselekedeteink nem engedelmeskednek hitünknek; akcióink hangosak, de sekélyesek.

Minden keresztény-akciónak a végső célja az kell, hogy legyen, ami végből a kereszténység maga létezik. Meg kell hó-

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCÁJA.

Az utolsó muezzin.

Százévi szenvedés után kiszabadult Eger vára is a török igája alól. A vár törökségével együtt utra kelt a város török lakossága is. Akadt nem egy, ki könnyes szemekkel szedegette össze holmiját; hisz itt született, örömei, vágyai idekötötték, s most multat, jelent el kell hagyni a gyászos, a bizonytalan jövőért. Sirva és szokogva álltak körül utoljára a magas minaretet, mely száz évig büszkeségük volt, melyről annyiszor hallották az imádságra hívó szöveget: Allah akbar, Allah kerim!

A legszebb mecsetet épen hagyták a győzők; had emlékeztette a késő unokát arra a sok szenvedésre, jajra, mit száz hosszú évig szenvedtek elődeik.

A költöző csapatból csak a galambszakálu Ibrahim, az ékezzavú muezzin hiányzott. Nélküle indulni vétek, itt hagyni a gyaurok között bűn.

Nem jösz-e velünk Ibrahim? szólott hozzá az aggok aggja Abdullah. Ugy látszik, a hatalmas

Allah elfordította tőlünk arcát, mintha az egész földet vissza akarná adni a gyauroknak. Jer Ibrahim! A nagy padisah várva várja a száműzötteket, ott még dicsőségesen ragyog a félhold. Jer velünk e földről igaz hazánkba, a prófeta szent városába, nyugtasd ott meg szemedet Mohamed szent követ, illesd ott csókokkal lába nyomát!

— Ó feleim, véreim! mit kívántok tőlem! Igaz hazátokba mentek? Hát e föld, hát e dombok, e szelid lejtők mik voltak nektek! Nekem hazám volt. Hazám ma is. Mit kívántok tőlem? Hát ugyan itt hagyjam-e én Allahnak templomát, hát hűlenül árván maradjon Allahnak minaretje, mit a gyaut kegyetlen jósága épen hagyott. Hogy számol be a muezzin Urielnek minaretje kulcsával? Alávaló lélek hagyja el az atyai házat, nekem tovább is őrizni kell Allah templomát. Ti mehettek. Máshol is találtok mecsetet, én nem találnék mást soha. Ti lehettek új hazát, én soha. Itt születtem, itt halok meg s tudom, Allah kegyesen fogadja, ha őrzöm templomát.

A csapat áhitatos cseniben hallgatta papja szavát. Az öreg Abaullah fényvesztett szemei könnybe lábbadtak s elvette botját, fia vállára támaszkodva a tömegre kiállott:

Az öreg Abdulah itt marad. Akinek kedves e minaret, velem tart, a többiek menjenek békével!

Hatszáz igaz hive volt Allah minaretjének. A többi elment, ők pedig visszatértek elpusztított házukba, felemelték annak falait s ha felhangzott a mecset párkányán Ibrahimnak imára hívó rezgő szözege, keletre fordulva morgogta hatszáz ajak a lemondás, a dicsőtés ígét: Allah akbar, Allah kerim! Allah nagy, Allah hatalmas.

Kiült mecsetje ajtajába és elmerengett Ibrahim. Egyik nap a másik után, egyik év a másik után mulik, s a múlt nappal, múlt évvel nem szaporodnak, kevesednek jóbarátai, Mohamednek igaz hivei. Az öregek már a feltámadás angyalának trombitáját várják, — az ifjabbak, elborul az öreg muzzinnak szelid arca, ha erre gondol, az ifjabbak megtagadták a korán földi s mennyei paradicsomát, sorba keresztelték őket a gyaurok papja. Önző isten Ibrahim Allahja, hisz innen-onnan alig hallgat már valaki papja szavára, mégsem hívja föl a paradicsomba, csakhogy minél tovább hangozzék az egri vár alatt: Allah akbar, Allah kerim.

Es még Omár is, az öreg Abadullah fia! Ki Rusztem módjára küzdött a kereszt ellen, ki

Papp Károly

Székesfehérvárott
Városház-tér, 5. szám alatt.
(Bejárát a Megyeház-utcáról.)

Mindennemű úri-, női-, gyermek- és egyen-ruhák,
menyasszonyi kelengyek, függönyök, végáruk,
valamint ágynemű-toll tisztítását ellátalom. —
Gyász esetekben a legrövidebb idő alatt kiszolgálást ígerek.

selyem-műfestő és vegyszeti ruhatisztító

156-16

Mai lapunk 8 oldal.

dítania az embereket a kereszténység morálja számára. Minden akció csak eszköz erre, nem pedig cél. A politikai térfoglalás és a társadalmi működés mind csak eszközök a kereszténység nagy célja szolgálatában. Ha a Corpus Juris Canonici-t a maga teljességében el lehetne ma ismertetni az államokkal és valóságos nomokanonokat csinálni annak összes szabványaiából, ez is csak keret volna, melyet még be kellene tölteni, biztosítéka volna az egyház szabadságának, de az egyház szabadsága csak arra való, hogy Krisztus tanítását akadálytalanul hirdesse, parancsait megtarthassa, kegyseireit kiszolgáltassa. Az egyház szabadsága s e szabadság politikai biztosítékai, meg az egész társadalmi működés elégtelenek, ha az egyház tagjai — papok és világiak — egyénenként olyanok, mint az erejét veszített só.

Hitre van szükségünk, élő hitre, mely a fejből leszáll a szívbe és az egész valót megmódítja. Hitre, amely bátrakká tesz bennünket az igazság szolgálatában, de olyanformán, hogy mindig a lelket akarjuk megnyerni s ne érijük be a pusztá külső sikerekkel. Hitre, amely olyan lelkesedést keltsen bennünk az evangélium iránt, aminő egy assisi-i szent Ferencben volt. Az élő hitnek e szuperlatívusára nem mindenki képes; de hogy Magyarország majdnem senki sincs, aki hősre s a hitnek, ez megdöbbentő. Annál megdöbbentőbb, mivel a földi dolgokra irányított életnek sincsenek nálunk hőszei: tehát még ebben sem vagyunk kiválók.

Valóban szükségünk van, hogy a Szentlélek, „Lumen cordium“ reánk szálljon és megtöltve bennünket a kereszténység tanításával és erkölcsével, arra képesítsen, hogy az evangélium hírnökei legyünk. Akkor nemcsak a lelkek ügye fog jobban állni, hanem keresztény akcióink külső sikerei is szolidabbak lesznek.

naponként rakásra hozta a sok portyázott zsákmányt! Ha még ez is...

— Lányom, lányom szép Leilán, vess ágyat feljött az esti hold, majd ő vigyáz már az igazhívókre.

A hold sugara ott játszadozott a mecset részföldén, s onnan betévedt Ibrahim szobájába, őrizni Allah utolsó papját. Nem jól őrizte.

A vár fokán takarodót fújt a kúrt, Messziről az éjjeli örök alabárdja kopogott.

Az ébren alvó öreg felezte. Reszkető karjára támaszkodva hallgatózott. Kűnn az ablak alatt a hosszú kópádon hárman ültek s halkán beszélgettek.

Ibrahim nyugtalanul kelt ki az ágyból s kinézett az ablakon. Visszahökken, hinni sem akart szemének. Fázós hideg futotta át, tüzes forróság hevítette agyát.

Leila, Omár s a vén szolgáló, Bobó, ültek a ház előtt.

— Hát aztán mit mondott a tisztelendő atya? Kérdi Leila, miközben mutató ujjával megfenyegette Omárt s tágra nyitotta tündöklő szép szemét.

— Azt mondta, addig nem folytathatjuk a tanulást, míg nem tudom jól a Miatyánkot.

UJDONSÁGOK.

Lapunk legközelebbi száma a pünkösdi ünnepek miatt szerdán este jelenik meg.

— **Bérmálás.** Holnap, pünkösdi ünnepén fogja kiosztani dr. Városv Gyula megyéspüspök a bérmálás szentségét a székesfehérvázi. A szertartást megelőzőleg 8 órakor szent mise, utána szent beszéd lesz, melyet a megyéspüspök mond. Ezt fogja követni a szentség kiosztása.

— **A mi jubileumunk.** A jelentős éveket ünnepléssel szokták megülni. Lapunk is ünnepel, midőn fennállásának tizedik évfordulójához ért. 1894. április hó 16-án indult országos útjára a Fejérmegyei Napló első száma s azóta sorakoznak eszméink hadjárataira az ólomkatonák megzámálhatatlan seregei.

Talán lesznek, a kik csodálkozni fognak rajta, hogy ünnepünk nem az évforduló napjára esett. De mi a piros pünkösdtől, a léleknek, a viláosságának, szabadságának ünnepét választottuk ünnepnapul. Munkánkhoz, küzdelmünkhez az erőt és bátorítást mi is felülről várjuk. Az adott eddig erőt s attól remélünk minden jót a jövőben is.

Programmunk marad ezután is az, a mi eddig volt. Munka és küzdelem a keresztény Magyarországért. S eszméink sikere, győzedelme lesz a legszebb jutalmunk.

— **Az Eucharisztia ünneplése.** A lefolyt héten fényes és lélekemelő ünnepségek színhelye volt Magyarország fővárosa. Az országos eucharisztikus kongresszus, a vele kapcsolatos oltár-egyesületi kiállítás és az Istenben boldogult Erzsébet királyné emlékére emelendő Örökimádási templom alapkövének letétele örökre emlékeztet megnyilatkozásai lesznek az új életre ébredő magyar katholicizmus buzgóságának. Három napon át szokatlan látványok akadtak meg a főváros lakóinak szeme, szokatlan hangok zendültek meg s hangzottak szerte az országban. A gyárak, a színházak és orfeumok városában templomépítéshez fogtak; az anyagiasság gondolkodás, a frivolitás, a léha erkölcselenség fészkeiben a Legszen-telebről beszéltek. Az Örökimádás temploma a mélyen sebzett vallásos magyar szív fájdalmának gyümölcse, drága gyöngye lesz mindenha s hogy a felejtethetetlen királyné e megható emléktől egy új, egy szép, egy magasztos irány kezdődik, melyen haladva még nagy és dicsőséges lesz a magyar katholicizmus, arról a kongresszus lefolyása biztosít bennünket.

— **Ó te! te! de rövid eszük is van az ilyen erős hátor harcosoknak. Le tud vágni, ha kell, száz embert, de nem tud az esze tíz szót megtanulni. Hát hiába mondtam már el előtéd tisz- szer, százszor is!**

— **Hiszen Leila ha te kérdeznéd ott tölem, bizony hogy hiba nélkül elmondanám, de... én... én nem tudom micsoda érzés lehet az! Nem féltem a robogó ágyugolyótól, nem a patogó kartács tüzetől, most ihol oly félsz, vagy mi támad bennem, ha rám esik az öreg páter átható mélységes tekintete. Mintha csak a lelkeim lelkébe látna!**

— **No szépen vagyunk vitéz uram, Kacag Leila, de akkor ugy-e fél tudnád mondani a lelkét, ha én valahol ott lehetnék a tisztelendő páter cellájában? Hm! de nem eresztenék ám engem oda! — No megállj, majd imádkozom érte! a szép szűz Anyához, hogy fejedben maradjon a Miatyánk.**

Az öreg Bobó olvasóját pörgette eleddig, csak úgy fél füllel hallgatott rájuk, most feléjük fordult:

— **Lám Leila sokkal hamarabb megtanult mindent. Igaz, gyöngye kis lány volt még akkor. De pártján is volt a szép Nagyasszony mindig.**

A fenséges országos ünneplésből Székesfehérvár városa is kivette a maga részét. Mint értesülünk, a székesfehérvári Oltáregyesület, melynek tagjai közül elnökök: Szegény-Marich Julián és igazgatóján: Szoborics Jenő kanonokon kívül számosan voltak fenn Budapesten, a kiállításra is több szép tárgyat küldött fel, melyek méltó helyet foglaltak el a szebbnél-szebb egyházi ruhák és szerek sorában. Székesfehérvár buzgó püspöke, dr. Városv Gyula azok között volt, kik az ünnepi három nap magasztos mozzanatainak mindegyikében szívvél lélekkel részt vettek. Nagyszabású beszéde, melyben oly gyönyörűen bizonyította, hogy a mai szerzetlen, kenyérrért kiabáló, a fizetésemelést egyedül célnak tekintő, üres, anyagiasságban elmerülő, az oltár-egyesületben jelenlévő Jézus, — ki az emberek iránti szeretetből az emberek tápláléka lett, — egyedül képes a szívet szeretettel, a lelkeket megnyugvással eltölteni, bizonyára nem eredménytelenül hangzott el e hazában s a beszéd által megihletett lelkek buzgó ápolói lesznek annak a szellemnek, mely az apostoli tavakból kiáradt.

E beszéd, dr. Prohászka Ottokár hatalmas lelkesítő szózata s az agg Zichy Nándor gróf hitvallása ezek és ezek lelkében lobbantottak lángra az eucharisztikus Údvízítő iránti szeretet tüzet s ez a tűz a jövőben messze fog világítani, sokakat fog hevíteni és lelkesíteni.

Tavas van, virágillatos, kedves május! Napsugaras, meleg, gyümölcsstermő napokat várunk.

Ezért lelkesedünk, ez után vágyódunk, ezért imádkozunk.

— **Névnep.** Alaghy Dezső iskolaszéki elnök e hó 23-án, pünkösdi hétfőjén ünnepi névnepját. Tisztelői — a mint halljuk — impozáns módon fogják kifejezni jókívánataikat ezen alkalommal. A nagy nap öröme Szirbek József igazgató kedden a város összes elemi iskoláinak szünnapot engedélyezett.

— **A KSZOE városunkban.** Fényes fogadtatásban készül városunk részeseit a keresk. szak- tanárok orsz. egyesületét. A vendégek nagy része ma délután a 4 órai vonattal érkezett Budapest- ről. Fogadásukon Havranek József polgármester vezetése alatt nagyszámú közönség vonult ki a pályaudvarra. Ma este diszvacsoara lesz a vendé- gek tiszteletére. Holnap d. e. 9 órakor lesz a diszgyűlés a városház kis nagytermében, délen a város diszbejéde, utána a Vörösmarty-szobor megkoszorúzása leend. Az ünnepet szőlői kirán- dulás fejezi be, melyről, hogy a jó kedv hiá- nyozni nem fog, már eleve ki van zárva.

Szegény öreg szíhdi még most sem tudja, hogy mi ismerjük ám Jézust, meg a Mária-t s jobban is meg tudjuk becsülni őket, mint ő isszát meg Mirjamot. Csak segítsen a jó Isten téged is urfi. Ha szeretitek egymást, várhatok is egymásra. Te Leilám várhatok, míg Omár jól tudja szent hitünket, míg az ő fejét is leönti a keresztvíz; te meg urfi várj addig, míg az öreg szíhdi meghal — amitől ugyan Isten ments — de hát azért előbb-utóbb eléri majd a sir. Az ő jó szívé már csak ne szomorítsátok meg. Ugy is ti vagytok egyedül való reménysege, hadd gondolja, ti is jámbor tisztelői vagytok még Allahnak. Még a jó páter se tiltja, hogy ne imádkozzatok, ha az ő szava hangzik. Csak ne Allahhoz, mert neki nincs semmi hatalma.

... Odabenn a szobában mély óhajts szakad szegény öreg Ibrahim kebeléből. Gyilkol- fájdalom járja át lelkét-testét; nem tudja tovább hallgatni őket. Nincs ereje rájuk törni az ablakot, s rájuk dörögni a megkeserített atyai szív átkait. Az ágyhoz tántorogva kezébe szorítja lábzan égő fejét.

— **Ó Allah! Hatalmas nagy Allah! Igazsá- gos vagy te? ... Hát ezért maradtam hozzád híven, hát ezért maradtam el sorsosimtól a gyau-**

Szlanyinka Ferenc

férfiszabó

Székesfehérvárott, Szent-Imre-utca 1. szám.

Ajánlom dúsan felszerelt raktáromat a legfinomabb tavaszi és nyári angol és hazai szövetekből. Vállalkozom mindennemű őr-, egyen- és papi-ruhák legutányo- sabb ár mellett, korrekt és gyors elkészítésére. — Vidékre próba nélkül.

— **Az ipartestület köréből.** Nem vagyunk hivatalos lapja az ipartestületnek, nem is tartjuk szükségesnek, hogy védelmünkbe vegyük. Csupán a közérdeket kívánjuk szolgálni, mikor visszaautó-sítjuk azt az esetlen támadást, a melyet a Székesfehérvár és Vidéke intéz az egész testület és annak vezetősége ellen. A helyett, hogy beismerné, miszerint támadása visszafelé sült el s mikor a testületet s annak elnökét befektetni akarta, önmagát sebesítette meg: rosszakaratu támadását tetézi még azzal, hogy a testület keddi üléséről zöldségeket beszél. Tessék igazságosnak lenni. Say Ferenc lemondott állásáról, arról az állásról, a mely több ezer fehérvári polgár állására bir befolyással. Say megmondotta nyíltan, félelem és aggodalom nélkül lemondásának okait. Erre azt mondani, hogy így nem szabad beszélni, ez legkevesebb, de legalább is tájékozatlan rosszakaratu ügyetlenség. Az a kérdés: igazat mondott-e Say, mikor a legfelsőbb hatóságot mulasztással és elnézéssel vádolta. Tessék ezt megvizsgálni. Tessék követelni, hogy tisztán akarjunk látni az igazságot, ki részén ő? Hibás-e Say vagy más követte el a bűnt? Ez beszéd. De ha valaki Sayt akarja elverni a port, akkor, mikor vádjainak valódiságáról még csak meggyőződni sem akar: az ilyen eljárás csak az elkövetőjét bélyegzi meg. Mi igenis követeljük a szigorú vizsgálatot és a minél szigoribb igazságszolgáltatást. Legyen tisztá a levegő. Mert több ezer embernek jogairól nem beszélhetünk úgy, hogy leütjük azt, a ki jogvédő szerepére vállalkozott.

Laptársunk ma egy hete mindenáron azt szerette volna bebizonyítani, hogy Say elvesztette tekintélyét az ipartestületben. A következmények azóta fényesen beigazolták ezen állítás tarthatatlanságát. Hatvan előjárásági tagja van az ipartestületnek, ezek közül eddig — tudomásunk szerint — ötvenegyen írták alá a bizalmi nyilatkozatot Say iránt, hogy készek vele együtt állásukat is elhagyni. Ez az 51 férfi vezére az egész iparosságnak, a kiknek a bizalmából birja állását. Ennek az imponáns testületnek a szavát lelkicsinyelni lehet, de hogy mekkora értéke van neki, azt az olvasóira bizzuk. Megjegyezzük még, hogy 5—6 előjárásági tag betegség, vagy távollét és nem bizalmatlanság miatt írta alá a lemondó nyilatkozatot. Ha tehát laptársunk ad még valamit az ő don Quichottai küzdelmeire, legyen a guszta szerint, mi csak nevetünk hozzá.

— **Halálozás.** Szórády Józsefné szül. Wittinghoff Borbála 68 éves korában, hosszas szenvedés után Pécsset elhunyt. A boldogultban Szórády Gyula zámolyi plebános édesanyját siratja.

rok között? Ezért őrzöttem templomod, ezért kiáltottam imádásod!... Semmi örömem, semmi vigasztalásom Allah, mióta itt maradtam! Elvetted Abdullahot, kiirtottad Halef egész családját, tüzet bocsátottál szegény Szulejman házára, megengeded, hogy a gyaur papok megtizedeljék hidevet, erőtlenséggel verted meg tagjaimat s most elnézed még azt is, hogy azok gyötörjék meg szívemet, kiket legjobban szerettem! Igazságos vagy-e hát Mohamed istene!... Ó Omár, Leila! Vétettem én nektek... Allah irtalmazz, ne hagyj el, mert kételkedem, élsz-e még? Vagy csakugyan a gyaurok Istene az igaz, a nagy, a hatalmas, te pedig árnyék, haszontalan gondolat vagy!... Lányom, lányom! En egyetlen reményem, vigasztalásom! Hogy ápoltalak, rossz szótól, hitvány szemektől óvtalak! Ha ajkad rám mosolygott, elfeledtem az öregség gondjait, ha megsimogattam bársonyos hajadat, új erő szállt fáradt karjaimba, ha szemed rám villant, Allah paradicsomát láttam benne! Leila, Leila! Ugy szerettél, ugy tudtad mutatni, mily igaz vagy! Képmutató, gonosz voltál, ebbitü lettél. Megengedte Allah. Nincs... nincs Mohamednek igaz Istene!

... Nem, nem Allah! Igazságos vagy!

— **Iskolaépítés.** A mint említettük, a palota város I. kerületi iskolájához egy új tantermet fognak építeni. Az építés a jövő hó 6-án veszi kezdetét, a melyet megelőzőleg az összes vizsgákat megtartják (a hittanvizsgát 1-én, a többi tárgyakból 3. és 4-én). Alaghy Dezső iskolaszéki elnök átírt már a tanácshoz egy új tanítói állás szervezése iránt.

— **Városi pótdadó-mentesség az új házakra.** Szóvá tettük a minap dr. Steiner Jákó egy kérényét, amelyben az építendő kétemeletes házat a városi pótdadó alól — az állami adó mentesség ideje alatt — felmenteni kéri. Mi az első pillanattól fogva arra az álláspontra helyezkedtünk, hogy az új házak pótdadó-mentessége a város haladására jó hatással lesz. Ezen álláspontunk jutott érvényre most a pénzügyi szakosztálynál és a tanácsnál is, amennyiben mindkettő javaslataba hozzá, hogy az egy és kétemeletes (legalább 60 ezer koronába kerülő) újonnan építendő házakat a pótdadó alól mentesítsék. Mikor az állam kimondotta az új házak adómentességét, valamennyi törvényhatóság kimondotta ezzel kapcsolatban a pótdadó-mentességet. Mint egy 18—20 évvel ezelőtől a város — anyagi viszonyai miatt — kénytelen volt ezt a kedvezményt megvonni. Ma hajlandó megadni. Helyes. Hanem abban nem értünk egyet a szakosztályal és a tanácsal, hogy csak az egy- és kétemeletes házak legyenek adómentesek. Igaz, hogy az egy- és kétemeletes házak jobban díszítik a várost; de az is bizonyos, hogy a város ama részén, ahol csak földszintes házak szoktak épülni, nagyobb szükség van az építkezésre ugyanazon szépsézetű szempontból, amely a nagyobb házaknál számításba jön. És aztán azoknak, akik kisebb házakat építenek, nagyobb szükségük is van az adómentességre, mint a paloták építőinek. Mi tehát szívesen hozzájárulunk a tanács javaslatahoz, ha a pótdadó-mentességet minden új házra óhajtja kimondani. Ha nélkülözheti a nagy összeget fizető paloták pótdádját, talán a kisebb házak pótdádjának elengedése sem viszi a várost az anyagi tönk szélére. Akinek százezrei vannak, annak nem oly segítség, ha pár száz korona fizetésétől megszabadul, mint annak az a 10—20 korona elengedése, aknek csak néhány száz koronája van. Segítsünk a szegény embereknek is!

— **Timáripárosok figyelmébe.** A budapesti kereskedelmi és iparkamara értesítette az ország összes ipartestületeit, hogy a kereskedelemügyi miniszter felhívására a lipótszentmiklósi és pozsonyi börtényrakon kívül Kovács Ferenc székes-

fehérvári börtényrakos is hajlandó timár kisiparosokat, mint fizetéses munkásokat felvenni s nekik módot nyújtani arra, hogy magukat és szakmunkáikat minden ágában kiképezzék, a modern technika vívmányával, és egyes gépek használatával megismerkedjenek és az és szakmába vágó újabb eljárásokat és ugynevezett mester-fogásokat elsajátítsák. — Amennyiben az ipartestületnél a gyári gyakorlatra valamely törekvő iparos jelentkeznek, az ipartestület az illetőt utasítani tartozik, hogy a felvétel végett Stodola József börtényrak vándorantatóhoz (Lipótszentmiklós) forduljon, ki a szükséges lépéseket haladéktalanul megteszi.

Örömmel látjuk Kovács Ferenc székesfehérvári börtényrakos telepének fokozatos szakszerű fejlődését s hogy iparának fejlesztése nemcsak haszonerővel párosul, ezt fényesen igazolja ama tény, hogy a kisiparosok továbbképzésére vállalkozott. A kereskedelemügyi miniszter méltán fejtezte ki ezért megelégedését és hálás köszönetét.

— **Jóikai-gyász.** A helybeli izr. tanítótestület szerdán d. e. 9 órakor Jóikai-gyászünepep rendezett a templomban. (Ez is jellemző! Szerk.)

— **Máz- és szőlő-vétel.** Az özv. dr. Eder Józsefné hagyatékához tartozott Vörösmarty-téri, kétemeletes házat és a budai-uti szőlőt az örökösök kívánságára csütörtök délelőtt adták el önkéntes árverésen, a törvényházban. A házat Csapó István 45.050 koronáért, a szőlőt pedig Szabó Bakos András 12.530 koronáért vásárolta meg. Az eladott ingatlanokra 15 napig utóajánlat adható b.

— **A sümegiiek kérelme.** A multkor tárgyaltuk a sümegiiek kérelmét, akik arra kérték Havranek Józsefet, városunk polgármesterét, hogy vegye be őket is a székesfehérvári szini-kerületbe. Mi elvben teljesíthetőnek találtuk e kérelmet. Polgármesterünk — a vele folytatott beszélgetés alkalmával — kijelentette, hogy elvben ő is erre az álláspontra helyezkedik s kedden ez értelemben válaszolni is fog a sümegiieknek. Természetes azonban, hogy a központi hozzájárulásától és attól teszi függővé a kérés teljesítését, vajon nem ütközik-e az igazgató ezáltal egyes helyeken nehézségekbe, nem akadnak-e oly városok, melyek az eddigi megállapodáshoz ragaszkodnak. Ez az álláspont helyes, mert — ha egyik-másik helyen vesztene ezáltal a közönség — úgy inkább lemondunk arról, hogy ebben a kerületben egy jobban szervezett társulat megélhetését biztosítsuk. Lehet azonban, hogy néhol az eddig megállapított időny hosszú és így baj nélkül megörvülhet. Ezt azonban előbb tisztázni kell. Egy a baj csupán, hogy a sümegiiek sürgősen szeretnék megoldani a kérdést.

— **A lekisebb táncművész.** A bpesti Király-színházban többször aratott sikert a kis Lackner Vilma, aki Fedák Sári mellett is feltűnt a „Toreador” című darabban. Most egy élelmes impresszárió a kis csöppöséget városunkba hozza, és itt vele s a Rákosi Szidi színpadossal együtt növendékeivel jövő szombaton és vasárnap két előadást rendez.

— **Házi szarka.** A mult ősszel történt, hogy Huszár Agostné urnó gyémánt függője elveszett. A rendőrség kinyomozta, hogy Budai Teréz, a házi cseléd lopta el. Az alispán jószívűségéből ekkor megmenekült a leány a büntetéstől. De nem hogy megjavult volna, sőt mindig szemtelenebbül lopott. Legutóbb özv. Nagy Zsigmondnénál szolgált. Mikor 15-én elhagyta helyét, asszonya sok minden holmija eltűnt vele együtt. Újra a rendőrség vette kezébe a dolgot. Megleppő dolgok jöttek felszínre. A leány anyjánál tartott házkutatás alkalmával különféle evőeszközök, zsebkendők, szakácskönyv, meg a jó Ég tudja, mi mindent talált a rendőrség. Persze, a leány tagadni próbál; de a bizonyítékok meg fogják törni; csak azután megingt ki ne menekedjék. Aki megbánást, javulást tanusít, ám nyerjen bocsánatot; de a megátalkodott bűnhődjék.

Csak te vagy az Isten! Vétkezett az én népem, gögös, fennhéjázó lett s buszoló büntetésed utól is érte — utóért engem is népemért. Igaz vagy Allah, igaz! Im itt vagyok, őj meg! Itt vagyok válságul magamért, hitetlen lányomért, egész népemért! Te vagy a hatalmas! Egy az Isten, Mohamed az ő prófétája!

... S úgy ahogy volt, kirohant a házból. Mintha kísértet lebbent volna át az uton. Összekuszált szakála vállát verdeste, kopasz koponyája rámeszen világitott a holdfényen, fehér bő ruhája szárny gyanánt lebegett utána.

Leila majd kövé meredt e látványra s rémes sikoltással futott atyja szobájába: Atyám, atyám, itt van Uriel! A halál anyyala künn fut az utcán!

A mecset párkányán megjelenik a vén Ibrahim alakja. Szeme ijesztő lánggal ég, kezével előre-hátra hadonáz... majd elküldi a irtózatossé hangon:

— Egy az Isten Allah! Allah akbar, Allah kerim!

Holtan hozták le a minaret ormáról.

T. A.

Gyapju és nyulszór kalap | Lányka, férfi, fiu szalma-kalapok és sapkák óriási választékban. **Knazovitzky Belánál**
különlegességek 3, 4, 5 koronáért. | Férfi, női és gyermek bőr-czipók. ***** Székesfehérvár. *****
Jutányos árak! Nagy választék! 104-10

— **Ipartestületi közgyűlés.** Folyó 1904. év május hó 17-én megtartott előjárásági ülés határozatából kifolyólag a székesfehérvári ipartestület f. 1904. évi május hó 29-én d. e. 10 órakor, — meg nem tarthatása esetén 1904. évi június hó 5-én d. e. 10 órakor a városház nagytérben rendkívüli közgyűlést tart. A közgyűlés tárgysorozata a következő 1. Say Ferenc ipt. elnök lemondása tárgyában intézkedés; — esetleg új elnökválasztás. 2. Ezután több előjárásági tagsági állásuk választás utjánai betöltése.

— **Egy emberélet.** (Esküdtszéki tárgyalás.) Tegnap egy közönséges korcsmai verekedést tárgyalt az esküdtszék. Szomorú, hogy az ilyesmit közönséges dolognak kell neveznünk. Korcsmai verekedés nem új dolog, nem is okoz valami nagy feltűnést. Ha korcsmai verekedés közben egy emberélet esik áldozatul, mindjárt mentik a tetteseket: részeket voltak, nem tudták, mit cselekszenek. Azt senki sem keresi, miként jutott a gyilkos anyjára, hogy az esztét használni nem volt képes. Tilos a részeg embernek italt adni s a mi kedves leg szomszédjaink hederiteneke-vel amit e rendelkezésre? Van eszükben! A kréta jobban fog, ha részeg a vendég. Meg aztán add üssék egymást. Bizony jó lenne, ha szigorúbban fognák azt a rendelkezést. Március 6-ikán a sárbovárdi Roth-féle korcsmába azt a hírt hozták, hogy a Schefer-féle korcsmában vigan folyik a verekedés. No, hajrá! Menjünk mi is! Alkor Mészáros Károly Kis Lajost és unokaöccsét: Mészáros Sándort összeakasztodva látta, nem sokat gondolkodott, kihúzott egy karót és úgy vágta Kis Lajost fejbe, hogy az összerogyott, sőt pár nap múlva meg is halt. Sok lap szereti az ilyen eseteket magyar virtusnak nevezni, mi azonban úgy látjuk, hogy több része van ebben a virtusban az leg borának, mint a magyar virtusnak. Mészáros Károly sem került volna a székesfehérvári esküdtszék elé, és nem itélték volna el 2 esztendőre, ha nem itta volna el az esztét.

— **Tanuló kerestetik.** Sövegjáró János rövidaru és fehérmű kereskedésébe egy tanuló felvétetik.

— **Pályázat.** A soproni kir. posta és táviratigazgatóság a kerületében alkalmazva levő 260 posta-távírdala altiszt és szolga egyenruhájának szabó munkájára pályázatot hirdet. A pályázati hirdetmény az iteni kir. posta és táviratigazgatóság posta feladási osztályában van kifüggesztve a hol az érdekeltek által a hivatalos órák alatt megtekinthető.

— **A Rózsa-utca 3. sz. kisebbszéri emeletes ház szabad kézből eladó.**

— **A rossz példa.** (Esküdtszéki tárgyalás.) Nem valami példás egytértesben élt Hazi József nádasladányi lakos a feleségével. Elég erre vonatkozólag csak annyit mondanunk, hogy az asszony éppen hétszer hagyta őt az urát és 4 apró gyermekét. Hogy mindkét házastárs hibás volt, az valószínű; de az éppen nem menti őket. A gyermeknevelésük természetesen a lehető legrosszabb volt. Hogy milyen nevelésben részesítették gyermekeiket, azt legjobban mutatja a legidősebb fiúnak, a 14 éves Mihálynak cselekedete, aki elment az édesanyja után Sárszentmihályra s mert az nem akar hazamenni: kétszer forgópisztolylyal reá lö. Emiatt persze esküdtszék elé kerül az elvetemült fiú, azonban a maga ronlottságában nem sok megbánást mutat. Az esküdték verdiktje alapján az esküdtbíróóság a javítóintézetben töltenő 2 évi fogházra ítélte.

— **Kiadó üzlethelyiség.** A Tobak-utca 21. számú házban egy üzlethelyiség — lakással — azonnal, esetleg augusztus 1-ére kiadó. — Értekezni lehet Rehorska Vilmosnál, Háltér 3. szám.

— **Legújabb belügyminiszteri rendelet** jelent meg valamennyi vármegyei és városi törvényhatóságokhoz, melylyel elrendeli, hogy a cséplőgépek körül gyakran előforduló sérülések, az első segély késcdelem nélkül való nyújthatása céljából, minden cséplőgép üzeménél egy kifogástalanul zárdó, kemény fából készült mentőszekrényt, különféle kötszerekkel és anyagokkal felszerelve, készenlétben tartassanak. Ilyen cséplőgépekhez szükséges legújabb mentőszekrények szigoruan a m. kir. belügyminiszteri körrendeletnek megfelelően berendezve és kiállítva Polgár Sándor orvosi műszer- és kötszergyárosnál Budapesten, VII., Erzsébet körút 50. sz. darabonként 50 koronáért megrendelhetők. (Arjegyzéket a cég bérmentve küld.) Fenti cégnél minden egyéb kötszerek, betegápolási tárgyak saját gyártmányú sérültök, összes gummiárúk stb. stb. legutányosabban beszerezhetők.

Uj festőüzlet. Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy Zöldfa-utca 4. sz. alatt szoba-, cím-, címerfestő és mázoló-műhelyt rendeztem be. Elvállalok minden, e szakmába cágó munkát jutányos áron s pontos kis:olygálással. Tisztelettel Gutmann L és fia.

Nyilttér.*)

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy a Tógl és Szlanyinka cég kötelékéből kiléptem, és a Kossuth-utcában (a postával szemben) a saját névem alatt egy, a mai kor igényeinek minden tekintetben megfelelő üzletet nyitottam.

Midőn ezt a n. é. közönség szives tudomására juttatni szerencsém van. egyuttal tudatom, hogy Szirkovits András urat, akit a n. é. közönség kitünő szabásáról már előnyösen ismer, üzletemben szabásul alkalmaztam.

Kérem a n. é. közönség szives pártfogását; eleve is biztosíthatom tisztelt megrendelőimet, hogy becses bizalmukat pontos és gyors kiszolgálásom által mindenkor ki fogom érdemelni.

Székesfehérvár, 1904. május 14.

Kiváló tisztelettel

Tógl Lajos
főírázó.

Üzlet-áthelyezés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives tudomására hozni, hogy műfesto- és vegyszeti tisztító-intézetemet

f. évi május hó 1-től Háltér 1. szám alá (Kaltneckert-ház halpiacra néző oldalán) helyeztem át.

A nagyérdemű közönség szives megbízásait a jövőben is kérve — vagyok teljes tisztelettel
Rehorska Vilmos.

*) E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk

Szabályzat

Székesfehérvár szab. kir. város tulajdonát képező Rózsáskerti gáz, kád, gőz és zuhany, egy a malomsatornabeli közfürdők használatáról.

1. A Rózsáskerti gáz, kád és zuhany-fürdő május hó 21-től, a mindkét rendbeli közfürdők június hó 1-től szeptember hó 15-ig naponként reggeli 5 órától kezdve esti 8 óráig igénybevehető.

2. Az I. számú közfürdőt mindkét helyen férfiak, II. számú pedig kizárólag nők használhatják. Nyolc éven aluli gyermekek mindig csak felügyelőikkel együtt jelenhetnek meg.

3. A közfürdőt használók minden szemérem- és illedelm-sértéstől óvakodni tartoznak.

4. A rend fenntartására egy e célból alkalmazott egyén ügyel fel, kinek intelmeit a fürdőzők figyelembe venni kötelesek.

5. Vétközésre és ültözködésre közös, egy elkülönített zárkák szolgálván, utóbbiak külön díjazás alá esnek.

6. A Rózsáskerti uszómester a fürdőben oktatásokat ad, melynek díja alku tárgya.

7. Gőzfürdőt használok minden pénteken egész nap kizárólag a nők rendelkezésére áll.

Fürdőhasználati díjak:

8. Egyszeri fürdésért, mely egy órahosszán tul egészségi szempontból sem terjedhet, személyenkint a rózsáskerti fürdőben 10 fillér, a malomsatornabeli fürdőben 6 fillér fizetendő.

9. Egy külön zárkát egy fürdés után mindkét helyen 10 fillér, a rózsáskerti fürdőben egy uszónadrágot 6 fillér, türlőközőért 4 fillér és lepedőért 10 fillér, a malom-csatornabelinél egy uszónadrágot 4 fillér, lepedőért pedig 8 fillér díj jár.

10. Gőzfürdő jegy 70 fillér, 10 darab bérlet jegy 5 korona.

11. Kád-fürdő-jegy 60 fillér, 10 darab bérlet jegy 5 korona.

12. Porcellánkád fürdőjegy 1 korona, 10 darab bérletjegy 8 korona.

13. Zuhany fürdőjegy 50 fillér, 10 darab bérletjegy 4 korona, de ez a gőzfürdő nélkül ezen díjért csak délután használható.

14. Fürdőjegyek a pénztárnál váltandók, melyek kivételre közzegnek elomlatandók. Jegy nélkül talált fürdőzők öszozsor díjat fizetnek.

15. A fürdés és zárkádjak a várost, a ruhadíjak pedig a felügyelőt illetik.

Székesfehérvár, 1904. évi május hó 16-án.

A városi hatóság.

Egy jókarban levő CLAYTON és SCHUTLEWORT-féle, négy löreji

cseplőgép

törekzrézővel, külön hozzá egy finom rosta (páternosztterral, mely a magot a zsákba hordja) eladó.

PÉNZES IMRE

Felsőkirálysor 20. szám alatt.
Székesfehérvárott.

Gerenday Gyula

vászon, fehérmű, rőfös és rövid-
áru üzlete
Székesfehérvár, Nádor-utca.

Tenis reket, Tennis cipő, Tennis labdák, Sport ingek, Sport sapkák.
Ajánlja hazai gyármányu vászon, asztal-nemű, valódi rumburgi és sziléziai kézi szőtt vászon és ágynyuzatokra szolgáló damaszt és kanavász árakat. Sohrol Benedek pamut vászon és sifon áruraktár. Fürdő ruhák, fürdő köppeny. Legdivatosabb férfi ingek, gallérok, kézelők és nyakkendők. Kelengyához szükséges és megfelelő női fehérmű és kész ágynemű. Mérték utáni megrendelésre bármely fehérmű gyorsan és pontosan elkészítetik. Cseccsomók részére készletben ingescékk, szövet és kötött újjas hosszupárna, pólya-kötő, bőrcső és kosztatárak, gumibepedő, szalag, oszokor. Szövet ág- és asztalterítők, csipke és szövet függönyök. Torontáli, Amiszter és tapesztri szalon és futó szőnyegek. Gyapjú és teveszőr ágytakarók, levarrozt Kaszmir, Klott és selyem paplanok. Divatos ruha szövetek, C...manosi moskélme és selyem-kelmék. Szalag, csipke, fátvol, divatos övek, vállfűző, napernyők. Nagy választék koztyú és harisnyából. Lúszter és mosható kötények. — Szövet és rőfös árúnál 5% engedmény.
104-1

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.

A „FEJÉRMEGYEI NAPLÓ” TIZ ÉVES JUBILEUMÁRA.

Jubileum.

Ünnepet, jubileumot ültünk.

A küzdő munka hevében megállunk egy pillanatra. Nem azért, hogy megpihenjünk, nem azért, hogy a nyugalom édes-ségét élvezzük, hanem hogy fölfelé törekvő utunkban széttekintsünk, a végzett munka fölötti örömet átérzezzük szívünk, hogy bátorságot, bizalmat, a jövődő küzdelmeire erőt és kitarást szerezzünk.

Tíz esztendő hosszú idő egy ember életében is. Mennyivel hosszabb egy lap életében, melynek élete folytonos küzdelem között zajlik, a mely akármilyen irányban munkálkodjék is, bizonyos körökben ellentétekkel, ellenszennvel, sőt ellenségekkel kénytelen találkozni.

A Fejérmegyei Napló tíz esztendő lefolyása alatt háromért harcolt: *Istenért, Királyért, Hazáért*, a melyet egy fogalommal a kilencszázévesztendős *keresztény Magyarországért* folytatott küzdelemnek mondhatunk. Büszkéek vagyunk zászlónkra s boldogok a küzdelemben még akkor is, ha gáncs és gúny ér érette. Emberi és hazafiúi kötelességünknek eleget teszünk. S ha csak kicsiny körben, kevés ember szívében érünk és értük volna el célunkat, hacsak azt értük volna el, hogy létezésünkről, munkálkodásunkról az ellenfélnek is tudomást kell vennie, akkor is büszkén és boldogan emelünk ma fel fejünket, hogy kötelességünknek eleget tettünk.

Istennek legyen érette hála! A Fejérmegyei Napló nagyobb multra tekinthet vissza. A tíz év előtt megkezdett munka nyomán országos akció gyümölcse termett. Hogy ma egy keresztény párt védelmezi az ország parlamentjében a keresztény Magyarország jogait, azt kezdetében a Fejérmegyei Naplónak is köszönhetjük. A mozgalom innen indult ki, Szent István városából s az első harcosok a küzdelemben a Fejérmegyei Napló olomkatonái voltak.

Programmunk megmaradt továbbra is a réginek.

Ha most inkább a helyi viszonyok kötik le erőnket és tevékenységünket, a megváltozott helyzetnek tudjuk be, mely országos munkálkodás helyett egy megye keresztény mozgalmainak ápolását tűzte elének. A cél azért a régi marad. Előtte a kereszt marad, a kereszt fénye ragyog le ránk, a gúnynyal illetett, a megdobált, a megdicsőült kereszt, melynek védelmében édes leend a küzdelem tudata és édes a remény, mely azt sugja felénk:

„E jelben győzni fogsz!”

Visszaemlékezés.

Ne dicsekedjünk: csak emlékezzünk meg Isten kegyelméről, ki megengedte, hogy programmunk mellett, melyet Székesfehérvárott, áldott emlékü Steiner Fülöp püspökünk közreműködésével állapítottunk meg és a melyet a Szent Atya lapunk élén olvasható nyilatkozatával szentesített, ime már tíz éve működünk.

Bábel tornya emelkedett az ég felé, míg a népeket el nem különítette egymástól a nyelvek zavarodása: de a Szentlélek szállt az apostolokra, hogy a nyilatkozatást minden nemzet a maga nyelvén megérthesse.

Ehhez ragaszkodjunk. Legyünk egyek. Ne válasszon el a versengés: nem a politikai viták éle: nem a mulandó kérdések körül eltérő vélemény.

A szeretet egyesítsen mindnyájunkat: és egyesítsen mindig a kereszténység és egyház érdeke, valamint az időszéri áramlatok egyik legfőbbike: a liberalizmus valása és karöltve vele a katolicizmus elnyomása.

Nem a parlamentizmusban való kedvtelés, nem a hatalomvágy, nem egyes kérdésekben való esetleg eltérő nézetek birtak bennünket politikai állásfoglalásra. A mi feladatunk a fentebb jelzett irányok eleni védekezés volt.

Mi velök nem egyesülhetünk. A talaj, melyre léptünk, a keresztény hitélet talaja.

A hitélet elvensége, belsősége, a hitben való bizodalom, ez birt, ez vitt bennünket ideális küzdelemre. A feléledett, az örökké fiatal hit, ez volt a mi hajnalunk hasadása.

Nem a parlamentbe, hanem a tele templomokba, a nyilvános hitvallásba, a fiatalság vallásos fellendülésébe és a hitéért buzgólkodó papság működésébe helyezzük bizalmunkat.

Minket nem a politikai küzdelem vágya hívott a parlamentbe: mi a politika terén fegyvert keresünk: mert a politika fegyvereivel támadnak bennünket.

A ki nincs velünk, az ellenünk van. De az ellenkező még nem ellenség.

A képviseleti rendszer már magában is tökéletlen valami. Nálunk még tökéletlenebb, mint egyebütt. Csaknem undorító a választás, a kormányok és pártok viselkedése. Nem csoda, ha az ily választásokból keletkezett képviselet ennek a választásnak nyomát viseli. Minden rendszer annyit ér, a mekkora benne az egyének értéke.

A képviseleti kormányok miníg csak az idő szerinti áramlatok, az idő szerinti

kimagasló érdekek és saját létükért folytatott küzdelmek közt vajudnak.

Tíz évi küzdelem után bizva Istenben, a Szent Atyában, Isten földi helytartójában, bizva a szeretett király katholicitásába, reményünk nem csügged és mi nem lankadunk.

Igy szeretjük mi a hazát, így a népet.

Nép csak hit, erkölcs által boldogulhat. A keresztény igazság, a keresztény szeretet, Isten előtti egyenlőség: ki nem igyekszik ezeket a földön, az állami, a társadalmi rendben megvalósítani?

Ez a keresztény szocializmus.

Nem jó keresztény, ki nem küzd ezért.

A nép túlságos, vagy egyenetlen terhelhetése, a család vagyoni tönkje, a hit és isteni félelem nélkül való nevelés, az erkölcselenség terjedése kötelez a törvényt alkotó állam és társadalom ügyeit irányító küzdelemre a törvényhozásban: és ezen küzdelemt egyes ember sohasem folytathatja. Csatlakoznunk kell, keresztény part, néppárt kell, hogy boldog legyen a magyar haza népe.

Ime tíz évi küzdelmünk jelszava és veleje.

A ki nincs velünk, az ellenünk van.

Zichy Nándor gróf.

Tíz éves jubileum.

E napokban tölti be a „Fejérmegyei Napló” tíz éves pályafutását. Nem lesz talán érdektelen ez alkalomból egyet-mást előkeresni az emlékezet tárházából, a mi a lap keletkezésével és fennállásának körülményeivel összefüggésben áll és a mint a nyilvánosság előtt is elbeszélni megfelelőnek tartok.

Azt mondanom sem kell, hogy a Fejérmegyei Naplót is, mint sok más vidéki katolikus lapot és magát az „Alkotmányt”, a liberális egyházpolitika hozta létre. A Csáky-féle elkeresztelési rendelet ellen való harc, mind magasabb hullámokat kezdett verni a katolikus közvéleményben. A kormány nem állt meg, hanem a „justament” elvén rátért egészen a kulturharc útjára. A liberalizmus ingadozott, már-már kimulóban volt az 1889 évbéli véderő-törvény töviskertjében, midőn minden nemzeti vívmány épügy füstbe ment, mint most, és megtört nem annyira a dinasztia, mint az osztrák érdekek. Az öreg Tisza belebukott és vele együtt bátran el lehetett volna temetni az egész liberalizmust is, ha Tisza utolsó lehetetlennel nem akart volna még egyet rugni a katolicizmuson, illetőleg segíteni a hitsorsos protestánsokon az 1868 III. t. c.-hez pótlólag kiadott Csáky-féle rendelet által. Ezzel adta legkétségtelegebb bizonyítékát, hogy a felekezeti érdek volt egész pályafutásának vezérfonala. Tisza Kálmánnak tehát az elkeresztelési rendelet sugalmazása által sikerült új életre kelteni a haldokló liberalizmust, a mely most már miután az ugynevezett nemzeti téren,

illetőleg a dinasztia ellen sem mehetett, azért híven a szabadkőműves elvhez, a trón után az egyházat vette ostrom alá a kulturharc nyílt proklamálása által. És e téren sikerült is e felnyitott zsidó-szabadkőműves-protestáns allianciznak szem-mellátható eredményeket elérni és az egyház falain oly rést ütni, hogy ezen a résen már könnyű lesz Tisza Kálmán fiának betetőzni apja munkáját, a mely a napról-napra emleggett 1848 XX. t. c. végrehajtásában, más szóval a vallás és tanulmányi alapok elközösítésében, végeredményében pedig az egész egyházi vagyon szekularizációjában áll. Megállni azonban itt sem fognak, a míg találkoznak oly magas állású egyházi férfiak is, a kik ötven- vagy százezer forint évi fizetésért készek már ma is átengedni az egyházi patrimoniumot a felekezeten állam kezébe.

Ilyen és ehhez hasonló dolgok kényszerítették tehát arra, hogy b. e. XIII. Leo utmutatása szerint „scripta scriptis opponenda”, a katolikus érdekek védelmére lapot alapítsunk első sorban, ennek nyomán pedig egy katolikus pártot. Hogy ezt éppen Székesfehérvárról, egy helyi érdekű lap keretében sikerült megvalósítani, annak oka többféle körülményben rejlett. Először mert Szent István városát a történelmi momentumok is ajánlották, de második sorban a katolikus politika szerepvivői fejérmegyei emberek voltak, végre mert annyi sikertelen kísérlet után, tanácsosabbnak látszott szerényebb körben, kevesebb anyagi áldozattal kezdeni a dolgot ott, a hol a helyi érdekesség maga is biztosította a lap fennmaradását, a melyből aztán könnyű szerrel lehetett országos mozgalom és a mozgalomnak megfelelő organumot alakítani.

A helyi mozgalom tulajdonképpen katolikus körrel akartuk kezdeni, miután annak a számára a talajt már eleve elkészítettük. Miután azonban ezen kérdések körül circulus-vitosus képződött, hogy tulajdonképpen a kör vagy a lap legyen-e az első lépés, azért ifj. Zichy János gróf urat is a tárgyalások körébe vontuk, aki szívvel-lelkel csatlakozott a mozgalomhoz és első sorban is neki köszönhető, hogy Szentiványi Károly barátommal folytatott tervezéseinket megfelelő siker koronázta. Végre aztán a huzamosabb időn át meg hányt-velet tervet egy hosszabb memorandum dolgoztam fel, melyben a megindítandó kath. akciónak a jövőre is kiható egész programját feleltem, a mely program aztán később egész terjedelmében megis valósult. Benne volt ebben a programban a kath. lap és ennek alapját képező egyházmegyei nyomda; benne volt a Kath. kör — és a legényegylet és ezek állandósítására szolgáló egyesületi ház; benne volt első sorban a kath. nagygyűlés eszméje, mint a melynek hatása alatt, egy helyi mozgalom helyes irányba lesznek terelhetők, mint pedig a helyi mozgalom szárnyain egy szélesebb körre kiterjedő országos akció lesz szervezhető. Végre is azonban oda konkludáltam, hogy miután a néma gyermeknek anyja sem érti a szavát, azért mindenesetre a sajtó legyen az első, melynek hasábjain aztán szárnyra kel az eszme és az ige testet ölthet. Bemutattam ezen memorandumot b. e. dr. Steiner Fülöp püspök urnak, a ki mindezen dolgokról már tudomással bírván, buzdította és irányította tevékenységünket, de rövid ideje lévén még Székesfehérvárról, a különböző információk hatása alatt még nem viselkedett teljes bizalommal a mozgalom sikere iránt egyéb mértékadó tényezők pedig az egész tervezetet inkább az ifjú lelkesedés és ambíció munkájának tekintették, mint komolyan megvalósítható programnak.

Mindazonáltal a memorandum a püspök teljes helyesléssel találkozott és ő ezen az alapon meg is bizott bennünket Szentiványi barátommal, hogy a megkezdett munkát folytassuk. Ekkor terveztem aztán e tervezet Zichy Nándor és Esterházy Miklós Móric gróf urak elé, a kik a politikai konstellációk sürgető behatása folytán szintén elsőrendű kérdésnek tekintették egy újabb politikai lap megindítását, a melyre most már a teljes felhatalmazást megkaptam. A dolog csak amiat szenvedett még rövid késedelmet, hogy a helyi viszonyok alakulását és az ott felmerülő különböző érdekek összeegyeztetését nem akartam egészen figyelmen kívül hagyni, mert saját erőinket Szentiványival nem tartottuk elegendőnek arra, hogy azzal a nagy részvételest, mely még a legérdekeltőbb körökben is nyilatkozott mindjárt

kezdetben sikeresen megbirkózhassunk. Azért első sorban Zichy János gróf ural egy ívet bocsátattunk ki. Szentiványival pedig az egyházmegyei papárság részvételét kértük, majd pedig a legjobb helyi erőkből egy szerkesztő-bizottságot állítottunk össze, hogy bizonyos érdekeltséget támaszszunk a lapnak legalább szellemi támogatására, a mely munkánkban; valamint egyebekben is meleg lelkesedéssel támogatott bennünket boldogult Major Ferenc dr. is. Ez a szerkesztő-bizottság aztán Prifach József akkori nagyrépost ur elnöklete alatt csakhamar el is készült a közlelbi szervezés munkájával, a mely bizottságban ha nem családom az elnökön és rajtuk kívül résztvettek: Gremspenger István, dr. Szabady József, Kovács István, dr. Major Ferenc, dr. Klauz György, Scheirich Antal, Kalocsay Alán, és Peék Gyula. A szervezés abban állt, hogy Prifach József praelatus ur felajánlotta és letette a szükséges kauciót, felelős szerkesztőnek megnyertük Kovács István ügyvéd és nyug. bíró urat, főmunkatársnak Bonitz Ferenc urat a „Magyar Állam” volt belmunkatársát, magam pedig mint a lap kiadó-tulajdonosa szerkesztettem Szentiványival a politikai részt és egyszersmind az adminisztrációval járó terhes munkát végeztük. Mikor aztán a lap nyomtatása iránt is megegyeztünk Márián György nyomdatulajdonossal és egy a nyomdának mint a szerkesztőségnek és kiadóhivatalnak a székesfehérvázi mellett aggpapok intézetében kicsiny, de kellemes tanáttütünk, elhatároztuk, hogy a lapot 1894. husvét napján „Fejérmegyei Napló” címen utnak indítjuk.

A lapot már meg is irtuk, nyomdába adtuk Zichy Nándor és Esterházy M. M. vezérékkel, sőt néhány száz példányt már ki is került a gépből, midőn hírtelen váratlan akadály merült fel. Március 20-án meghalt Kossuth Lajos Turinban, mikor már kiadta a jelszót, hogy az egyházpolitika kereszteljeszolására akár az ördöggel is szövetkezni kell. Erre izgalmas tanácskozások folytak köztünk, hogy mitévők legyünk? Hisz a Fejérmegyei Napló éppen a Kossuth által inaugurált egyházpolitika megbuktatására akart sorompóba lépni, de másrésztől nem akartuk lapunk első számában Kossuth Lajos nagyságát a ravatalon kritizálni; nem akartuk a kegyeletet egy oly nagy hazafival szemben akkor sem megsérteni, midőn a kritika igazságos és jogos lett volna. Bonitz próbált ugyan ezen felfogásnak megfelelő cikket írni, de az sehogyan sem volt beilleszthető ezen napok exaltált hangulatába. Azért tehát érett megfontolás után arra határoztuk magunkat, hogy várunk egy hónapot a lap megjelenésével, amíg a Kossuth halálával felmerült események felett a közvélemény ismét naprendre fog térni. Azért tehát a „Fejérmegyei Napló” helyett nagyszombaton egy értesítést küldtünk szét, hogy a közbejött akadály miatt a lap csak április 16-án fog megjelenni. Sokan a „Fejérmegyei Napló” megjelenésének elhalasztását arra magyarázták, mintha mi megjédtünk volna a liberális lapok átkaitól, vagy a Kossuth-kultusszal féltünk volna szembe szállni, holott a teljes igazság az volt akkor és most is, hogy egyedül a Kossuth iránt való kegyelet tartott vissza attól, hogy a nagy férfi nagy hibát a ravatalon ne legyünk kénytelenek hánytorgatni. Azért tehát kalapot emelve némák maradtunk a ravatal előtt és kitértünk a halott ember útjából, a mint halálával kitért ő is a mi küzdelmünk elől, melyet Istenért, Királyért, hazáért indítottunk. Áldozatot hoztuk a hazafiság oltárára, midőn az egyház egyik legnagyobb ellenségének ravatalára, halgatásunkkal letettük a béke pálmáját; ezen önfeláldozó és nagylelkű lemondásért tehát ellenségeinktől is nem gáncsol, hanem elismerést és tiszteletet érdemeltünk volna. Így történt aztán, hogy miután sokat imádkoztunk tisztes fegyvereink győzelméért 1898. április 24-én az egész ország katolikus közönségének őszinte öröme megjelent a mindenünnen lelkes ovációval fogadott „Fejérmegyei Napló” első száma, melyet még a megjelenés estjén az egész szerkesztő-bizottság jelenlétében emelkedett hittvalló beszéd kíséretében bemutatott Kovács István felelős szerkesztő dr. Steiner Fülöp megyéspüspök urnak, a ki mindnyájunk örömkönyvei között adta főpásztori áldását a lapra és munkatársaira, és a melynek az első szám megjelenésekor már 1200 előfizetője volt országszerte, fényesen igazolva az alapítók azon reményességét,

hogy a vidéki lapocska országos érdekek zászlaja legyen. En a ki annyi megszámálhatatlan betűt róttam a lap hasábjaira még tíz év múlva is megilletődéssel veszem kezembe ezt a jubliáris számot és mint a „Biblia ember” rebegem az én Megváltóm igéit: „Boldogok, a kik üdözést szenvednek az igazságért, mert övék a mennyország!”

Miller József.

Tíz év előtt.

Hol is kezdjem? Két ellenséggel álltunk akkor szemben. Az egyik kivül ostromolta az egyházat, a keresztény Magyarországot egyre ádázabb dühvel, a páholyokat, az egész zsidóságot, az utca salakját is mozgósítva a haza, az egyház, a magyarság legnemesebb vezérei, az egész magyar katolicizmus ellen. A másik ellenség a várfalakon belül közömbösséggel, tuncsággal, nehezen titkolt álszabadelvű hajlamokkal, stréberséggel, önféjűséggel bénította meg a védekezésre elszántak harci kedvét. Vajon melyik volt a mi nagyobb ellenségünk akkor: a szerencsétlen egyházpolitikai küzdelmek emlékeztető éveiben, tíz év előtt?

Nem mérlegeltük sokat, hanem védekezettünk, a hogy tudtunk. Meggyőződésünk, lelkesedésünk egész erejével. Nem kerestük, nem kezdtük a harcot, úgy provokálták rá: annál nagyobb elszántsággal védekezettünk és iparkodtunk szilárdan felépíteni a még jövődől védelmi harcok védő sáncait. Akkor születtek meg Magyarországon a katolikus nagygyűlések, akkor kezdtünk tömegesen alakítani katolikus egyesületeket, akkor teremtettük meg igazán Magyarország katolikus politikai sajtóját. Belátták, hogy akadémikus jellegű, egy kaptafára vert, csak szűk körben mozgó tiltakozásokban nem merülhet a katolikus sajtó hivatása. Küzdő és küzdelemre serkentő, szervezett és szervezkedésre buzdító, céltudatos és céltudatosságra lelkesítő katolikus sajtóra volt szükség. És ez a sajtó meg is lett. Sorra indultak meg akkor 1892, 1893, 1894-ben katolikus lapjaink. Ekkor indult meg a *Fejérmegyei Napló* is. 1894 tavaszán. A leghevesebb egyházpolitikai harcok közepett. Azon országos igazoltság közepette, a melyet Kossuth Lajos halála keltett.

Zichy Nándor gróf, Esterházy Miklós gróf, Zichy János gróf, Csirák Antal gróf, Kalocsay Alán, Major Ferenc és a kit első helyen kellett volna említenem: Steiner Fülöp püspök Székesfehérvár és Fejérmegyei katolikus sajtóinak élén már az előző télen kimondották szükségességét egy lap megindításának, amelynek hivatása és célja egy politikai táborba összehozni a katolikusokat.

Nehezen ment a dolog. Miller József, ma ürmőri plebános, akkor székesfehérvári felsővárosi lapján, Zichy Nándor grófnak e dologban factum-já szinte házról-házra járt gyűjteni az előfizetőket. A város katolikus gazdaközönsége akkor is olyan hivalló katolikus volt, mint ma, de az értelmiség, ah, ez huzódott egy kissé. Még kissé közömbös volt, vagy pedig hivatalban lévén, félt a polgári hatóságok liberális türelmetlenségétől. Ma e tekintetben is hála Istennek másként áll a dolog és ez Steiner püspök buzdításai és a város katolikus köreinek hatása mellett nem csekély részben a *Fejérmegyei Napló* érdeme.

Denique valahogyan mégis összevödött az előfizetőknek szükséges summája. Nyomda is akadt: Máriáné. Szerkesztőségi helyiség is akadt: az aggpapok házában. Lapfelügyelő bizottság is akadt, benne csupa kintűnő katolikus férfiült: Major Ferenc, Kalocsay Alán, Szabady József. Felelős szerkesztő is akadt Kovács István bátyam-uram, ezen erős meggyőződésű katolikus férfi személyében. Munkatársak, cikkírók, tárcáírók is akadtak, városiak, vidékiek. Már a liberális sajtósmokk is készen állott a tülekedésre és fenyegetéskedésre. Van-e még élő honpolgár az öskoronázó városban, a ki még visszaemlékezik a szó legszöb értelmében „jobbletre” szenderített „Szabadság”-ra?

Meg volt hát a laphöz minden, a mi szükséges, ki nem felejtve a kauciót, a melyet; ha ma szabad elárulni, b. e. Prifach József nagyrépost tett le. Csak újságíró szerkesztő nem volt. Miller József ezt is felhajtotta. Ott csipett

meg engem a Magyar Állam szerkesztésében és én kapva-kaptam az alkalmon már csak azért is, mert szabadabban, önállóbban szerettem volna működni. Így kerültem le 1894 március 15-én Szent István városába. Mint aféle legényember („omnia mea mecum portavi”) hamar rendezkedtem el s aztán neki láttam a mutatóványomomnak. Keserves munka volt, mondhatom. Nem azért, mert szigorú főszerkesztőm, Kovács bátyámuram meg a tekintetes lapfelügyelő bizottság nem találta volna akceptabilisnaknak kézirataimat s a rovatoknak általam proponált beosztását, hanem mert hihetetlen *furor scribendi* vett erőt a t. elvbarátokon, a patrónusokat és előfizetőket sem véve ki. Annyi kéziratom volt, hogy egy vaszkó kötetet nyujthattam volna mutatóványomom gyanánt. Még *Domínus Spectabilis Carolus Lőrincz* is hozott verset, természetesen latint. Kétségbeesetten viaskodtam a betütemger ellen és hogy ugy nem jártam, mint a szegény Makarov a Petropavlovskzkkal, azt csak -- sajnos, félreismert -- diplomáciai eszemnek köszönhettem. Denique a mutatóványomom megjelent post tot discrimina rerum, négy nappal azután, hogy a magáról megfélemlkezett képviselőihez megszavazta a „polgári házaságot.” Azonnal két lábbal in medias res ugrottunk. Kizűttük a keresztény revindikáció zászlaját, harcoltunk komolyan, önértzetesen, becsületesen, az akkori főispán liberális smokkját közmegelegedésre ignoráltuk. Pár hét múlva 2000 előfizetőnk volt; a *Fejérmegyei Napló* a legtekintélyesebb vidéki lap volt akkor — de ez már nem tartozik a ma jubiláló Napló mutatóvány számának történetéhez. De az már ide tartozik még, hogy az a mutatóványomom lekésést a postáról (mert igen sok példányban nyomtuk.) Persze, persze, a katolicizmus Magyarországon akkor is későn ébredt. De legalább felébredt. Csak vigyázzunk, hogy el ne aludjék ismét. Most ismét meggyilkolják a bajunkat a két ellenséggel. A *külsővel*, meg a *belsővel*.

Bonitz Ferenc.

A „Magyar Remekírók” új sorozata.

Alig két esztendője, hogy a Franklin-Társulat megindította a Magyar Remekírók nagyszabású gyűjteményét s ime a napokban már az ötödik sorozat jelent meg, a megjelent 20 kötet után újabb öt kötet vonult be a magyar családok hajlékába, hirdelve a magyar irodalom halhatatlanságát s dicsőségét szerezve egyrészt a magyar könyvkiadó vállalkozásnak, amely oly óriási terv megvalósítását sikerrel vállalta, másrészt a magyar nemzeti műveltség önértékének erejét bizonyítva, amely szeretettel és lelkesedéssel támogatta a kiadót úttörő korszakos vállalkozásában.

Az új sorozatnak talán legértékesebb kötet az, amely *Pázmány Péter válogatott munkái* illusztrálja a Magyar Remekírók közé. A művelt nemzetek jogosult büszkeséggel tekintenek azokra a régi írókra, akiknek munkái a nyelv fejlettsége, az írás ereje és a tartalom jelentősége által azzal a kiváló tudományokkal és ékeskednek, hogy a századok lefolyása után is élvezet és tanulságot nyújtó olvasmány gyanánt szolgálni képesek, minélfogva nem az irodalom történeti ereklyéik közé sorolandók, hanem a jövő nemzedékek javára is kamatozó szellemi kincsek értékét foglalják magukban.

A XVI. században, a művelt nyugati nemzetek nyelvével egyidőben a magyar nyelv is magas irodalmi színvonalra emelkedett. A költészet mezején Balassa Bálint olyan műveket alkotott, amelyek a következő két században kézközben forogtak és sok kiadást értek. A magyar prózát pedig, mely a felekezeti túság kohójában tisztult meg és erősödött, a XVII. század első éveitől kezdve, majdnem négy évtizedre terjedő irodalmi pályáján utol nem ért tökélyel kezelte *Pázmány Péter*.

Rengőterg irodalmi munkásságot fejtett ki a magyar prózában ez az első nagy mestere, de munkái drága kiadásokban el voltak temetve s a Magyar Remekírók most megjelenő új kötetének jutott a dicsőség, hogy a Pázmány munkáinak kincses bányájából kiássza a legértékesebbet és művelődésünknek újra hatékony tényezővé tegye. A leghivatottabb tudós írónk, *Frak-*

nói Vilmos, rendezte sajtó alá Pázmány munkáiból ezt a 22 éves vaszkó kötetet, mai helyesírással. Két éves gyönyörű bevezetéssel kezdődik a kötet, amely Pázmány életének, politikai egyházi és írói pályájának jellemzése közben klasszikus korekét ép megfesti, az akkori magyar munkáinak teljes bibliográfiájával végződik.

A kötet tartalma két részre oszlik. Az első rész a hitvitázó munkák tömegéből válogat, a második rész a prédikátor és a politikust mutatja be. Amulva olvassuk azt a csodaszép magyar nyelvet, amelyen Pázmány Péter háromszáz évvel ezelőtt írt s gyönyörködve tanulunk tőle. De talán legmeglepőbb az a nagyszabású politikai egyéniség, amely Pázmány Péternek, I. Rákóczi György erdélyi fejedelemhez írt 49 leveléből bontakozik ki előttünk. A harminc éves háború eseményei arra készítettek Erdélyi fejedelmét is, hogy fegyvert ragadjanak s a katolikus Pázmány teljesen tisztában volt azzal, mily szükség van Magyarországon önállóságának a protestáns Erdélyi függetlenségére. Azt a mélységet, amely közté az erdélyi fejedelmek közt vallási téren volt, áthidalta a hazaszeretettel átgondolt érzelme, amely Pázmány lelket hevítette és Pázmány vállalkozott az udvar és a fejedelmek között a közbenjáró szerepére.

Egy darab magyar történet az a 49 levél, amelyet Pázmány Rákóczihoz írt.

Igen értékes kötet az új sorozatnak a Bajza kötet is: *Bajza József válogatott munkái*. Bajzának három évtizedre terjedő irodalmi munkássága (1822—1851) ujkori történetünk legnevezetesebb időszakára, politikai, társadalmi és irodalmi újjászületésünk korára esik, melynek előkészítésében, bonlatzó és atalakító küzdelmeiben neki is tevékeny része volt. *Bauduc Ferenc* bevezető esszéje gyönyörűen jellemzi azt a kor, amelyben az új Magyarország egyik legérdemesebb bajnokának horcos egyénisége a vezetői sorában leléte áldásos életét. A kötet első felét Bajza költeményei foglalják le, öt csoportra osztva: Ifjúkor, Szerelmek, Hazaszeret, Balladák és Idegen költőkből. A kötet második felében a válogatott prózai munkák foglalnak helyet, bemutatva Bajzának sokoldalú egyéniségét, választékos ízléssel adva mindazt, ami a kritikusra, történészre irodalomtörténészre és esztétikusra jellemző s e mellett maradandó becsülést. E rész tartalmazza a következőket: Az epigramma teóriája; Vezér szó a Kritikai Lapokhoz; A regényköltészetéről; Nemzetiség és nyelv; gróf Kohári István; A Telekiek tudományos hatása.

Az új sorozat további két kötet *Arany János* és *Vörösmarty Mihály* munkáinak kiadását folytatja. Az előbbi, amelyet *Riedl Frigyes* rendezett sajtó alá, Arany munkáinak harmadik kötetét s 27 ivnyi vaszkó kötetben a Toldi trilógiát tartalmazza.

A Vörösmarty kötet, amelyet *Gyulai Pál* rendezett sajtó alá, Vörösmarty munkáinak ötödik kötetét. Tartalma: a drámai költemények folytatása (Kincskeresők és Cillei és Hunyadiak), Beszélyek és regék és a Pályalombok.

Az új sorozat ötödik kötet *Szigligeti Ede* munkáinak második kötetét, amely a vigjátékíró Szigligeti mutatja be fejlődése minden fokán. A termékeny író vigjátékainak seregéből négyet közöl a kötet. Ezek: *Rózsá*, amely 1840-ben adtak démiál jutalmat nyert, *Liliomfi*, amelyet 1849-ben adtak először, a *Házassági három parancs*, 1850-ben készült és A nő uralom, amely 1862-ben Telekii díjat nyert.

Ezt a kötetet *Bayer József* rendezte sajtó alá, bevezetéstül nagyrétkü tanulmányt írván Szigligeti vigjátékairól. E bevezetés, amely kritikus szemmel taglalja Szigligeti darabjait, dióhéjban egész új elméletet adja az igazi vigjátéknak s nagyhangú frázisok helyett az igazság meggyőző egyszerűségével jelöli ki Szigligeti helyét irodalmunk és nemzeti művelődésünk történetében. A bevezetés vége Szigligeti drámáiról pályájának adatszertül illusztrálása. Az a 109 eredeti dráma, vigjáték, bohózat és népszimű és az a 20 dráma fordítás, amelyet Bayer felsorol, a legértékesebben beszél arról, mit jelent ránk nézve Szigligeti negyven éves pályafutása.

Ime, ezzel az öt kötettel gyarapítja az új sorozat a Magyar Remekírókat, az 55 kötetből az eredeti programhoz hűen a magyar irodalom kincsesházából a legkülönbözőbb korok kincseit

ragadva ki és sorozva egymás mellé a sorozat keretén belül. Az öt új kötet a maga helyére beleillik a teljes gyűjteménybe, amely időrendben foglalja majd egybe remekíróinkat. A Pázmány kötet a 12-dik, a Vörösmarty a 26., a Bajza a 28., az Arany 43., és Szigligeti kötet a 48., kötet lesz a gyűjteményben.

Az új sorozat kiállításra mindenben a régi. Csupa díszes kötet, amelyeknek szépségével csak szoliditásuk versenyre lép. Az 55 kötetes teljes gyűjteménynek ára 220 korona s az egész gyűjtemény csekély havi 3 koronás részletfizetésre is megrendelhető.

Anyakönyvi statisztika

1904. évi május hó 13-tól május hó 20-ig.

I. Születés.

Született: 13 fiú, 15 leány. Ezekből törvényes: fiú 11, leány 14; törvénytelen fiú: 2, leány: 1; halva született 0 törvényes fiú: 0 leány: 0 törvénytelen fiú, 0 leány. — Összesen: 28.

II. Halálozás.

Elhalt: 6 fiú, 8 nő. Ezekből 7 éven aluli: törvényes fiú: 1, leány: 0, törvénytelen fiú: 0, leány: 0; 7 éven felüli fiú: 5, nő: 8. — Összesen: 14.

E szerint a születés a halálozás 14-gyel mulja felül.

Kihirdetés.

Elháltak: Fazekas Ferencné, Károly Rozália, r. k., 25 éves, Tobak-utca, 4. sz. — Vass József és Szántó Julia halvaszóló, r. k., Fövenyi-tanya (Sz.-Fehérvár). — Rasner Pál Szalma Borbála férje, r. k., kömives-segéd, 51 éves, Südő-utca, 27. szám. — Özv. Szabó Józsefné, Szigeti Katalin, ág. h. ev. kéregelőnő, 80 éves, Sz. György kőház. — Hegyi Pálné, r. k., 81 éves, Kertalya 22. szám. — Veiss Bernát, izr. maganzó, 75 éves, Fazekas-utca, 18. szám. — Németh Teréz, r. k., házi-cseléd, 32 éves, Széchenyi-utca, 146. szám. — Schusater Károlyné, Nodon Antónia, r. kath., 78 éves, Széchenyi-utca 7. szám. — Berger Ferencné Hottora Mária, r. k. 47 éves Jókai utca 20. sz. — Pinke József néhai Cser Palkovics Anna férje, r. k. ács-segéd és háztulajdonos 70 éves, Felsőkirályos 41 sz. — Horvát Miklós Stéger Magdolna férje, r. k. önálló csizmadia 42 éves, Öreg-utca, 5. sz. — Sangsádi Katalin r. k. 35 éves Gátelep-utca, 20. sz. — Márkus Mórné Deutsch Sorolta ír. 67 éves, Budai-ut 26. sz. — Mattaus Imre Nagy Zsófia férje, r. k. délvasuti mozdonyvezető helyettes, 29 éves, Széchenyi-utca 29. szám.

Tömeges vételek

és a legolcsóbb bevásárlási források felkutatása folytán hihetetlen olcsó árú ajánlhatom a t. c. vevőközönségnek rak-táron levő áruimat.

Használt, de jókarban levő **vaságyakat**, míg a készlet tart **3 koronáért**, minden méretű és minőségű **szálvasat 19 fillértől** kezdve árusíthatok. A legkülönbözőbb fajú **szegek 10 kgrm-ként 3 koronáért**, ugyan szintén mindenemű **új- és avét vasak, vaseszközök, gazdasági gépek, kocsi és székértengelyek** minden sulyban és alakban, **cementárúk, rétegfémek, kátrány és aszfaltpapírok gyári áron** kaphatók.

Elsőrendű, igen szapora **mezset 2.40 kor.** házhoz szállítok, **porosz kovács szemet** pedig **3.60 koronáért**.

A t. c. közönség szives pártfogását kéri

Grosz Bernát
a dr. Heidberg-féle aszfaltpapírok egyedül elárulítója.

Telefon: 122. Rác-utca 5. sz.

HEGYESY GYULA

ZONGORAKÉSZÍTŐ, SZ.-FEHÉRVÁR, SIMOR-UTCA 21.

Elvállalok mindenemű zongorák, pianók stb. javítását, hangolását. 15 évig működtem elsőrangú gyárakban és több év óta önállóan.

TARCSA gyógyfürdő

Vasvármegyében.

Gubelarsó-tartalmu szénsavdús vasforrások.

A legújabb módszerek szerint berendezett pezsgő és ásványvíz, valamint vasláp-fürdők. Kellemes hűvös égj; a kényelem minden igényeinek megfelelő olcsó lakások; villamvilágítás, 4 jó vendéglő, gyógyszerár, naponta 2-szer zene; szép kirándulások. A női szerven bántalmat, sápkor, vér-szegénység, továbbá a légzési és emésztési szervek bajai ellen kiváló orvosi tekintélyek ajánlják.

Évad május hó 22-től szeptember hó végéig.

Az évad kezdetétől június 15-ig és augusztus 15-től szeptember végéig tetemesen olcsóbb árak. Fejvilágítással szolgál és kívánatra prospektust küld a fürdőigazgatóság. Állandó fürdőorvos Dr. Barta Kornél v. tanársegéd. **Tarcsai Károly-forrás** különösen mint gyógyjáró esetén kitünő ivóvízül ajánlható. Megrendelések Tarcsa-fürdő igazgatóság-hoz intézendők és Budapestben Edesutya L. es. és kir. udvari távirat (V. Erzsébet-tér 8.) — Vasúti állomás posta és távirat helyben, Budapestről és Győről naponta Tarcsa-fürdő feliratu közvetlen I. II-od osztályu kocsik közlekednek oda-vissza. 10-1

Van szerencsém a n. é. közön-ségnek becses tudomására hozni, hogy 33 év óta fennálló

könyvkötő üzletemben

egy a legegyszerűbb könyvkötést, mint a legdiszesebbet is, üzleti vagy könyvtári könyvek bekötése a leg-juttányosabb árért pontosan elkészí tenek.

A n. é. közönség szives pártfó-gását kérve kiváló tisztelettel

Friesz József,
könyvkötő.

Szfehérvár, Iskola-utca 3. sz.

**BRÁZAY FÉLE
SOSBORSZESZ**

**NAGY ÜVEG ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEG ÁRA: 1 KORONA**

HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGHEZ
MELLÉKELVE VAN!

A Franklin-Társulat kiadása.

A Magyar Remekírók

a magyar irodalom főművei

ötödik sorozata most jelent meg s így most már 25 kötet került ki a magyar remekíróknak eme leggondosabb és legdiszesebb kiadásából.

A mostani ötödik sorozat különösen értékes. Ebben jelentek meg **Pázmány Péter válogatott munkái is.** Ezt a kötetet jeles tudósnk, **Fraknoi Vilmos** oly bevezetéssel látta el, mely Pázmány Péter életét és munkásságát vázolja és méltatja, s egyúttal a XVII. század irodalmáról az akkori magyar társadalmi- és közviszonyokról érdekes esszét is nyújt.

Ugyancsak ez a sorozat **Bajza József** három évtizedre menő munkásságának legjavát is be-illeszti a magyar remekírók közé. E kötetet **Badics Ferenc** válogatta össze és látta el nagybecsű előszóval.

E két kötetten kívül megjelent még az V-ik sorozatban **Vörösmarty V.** kötete, **Arany János** III. kötete és **Szigligeti II.** kötete.

A már előbb megjelent négy sorozatban a következő művek jelentek meg:

Arany János munkái I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte *Riedl Frigyes.*

Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte *Vadnay Károly.*

Czuczor Gergely költői munkái. Sajtó alá rendezte *Zoltány Irén.*

Garay János munkái. Sajtó alá rendezte *Ferenczi Zoltán.*

Kazinczy Ferencz műveiből. Sajtó alá rendezte *Váczy János.*

Kisfaludy Sándor munkái. I. kötet. Sajtó alá rendezte *Heinrich Gusztáv.*

Kölcsey Ferencz munkái. Sajtó alá rendezte *Angyal Dávid.*

Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte *Kossuth Ferencz.*

Kurucz költészet. Sajtó alá rendezte *Erdélyi Pál.*

Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte *Koroda Pál.*

Gróf Széchenyi István munkáiból I. kötet. Sajtó alá rendezte *Berzeviczy Albert.*

Szigligeti Ede színművei I. kötet. Sajtó alá rendezte *Bayer József.*

Tompa Mihály munkái I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte *Lévay József.*

Vajda János kisebb költeményei. Sajtó alá rendezte *Endrődi Sándor.*

Vörösmarty Mihály munkái I. II. III. és IV. kötet. Sajtó alá rendezte *Gyulai Pál.*

A Magyar Remekírók gyűjteménye tizenegy 5 kötetes sorozatban jelenik meg. A teljes 55 kötetes munka ára 220 korona; az ennek kiegészítőjeként megjelent **Shakspere összes művei** hat kötetbe kötve ára 30 korona, melyet a Magyar Remekírók vevői 20 korona kedvezményes áron kapnak.

Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés és a

Franklin-Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.
(Budapest, IV., Egyetem-u. 4.)

Hirdetések
jutányos áron felvételnek
a kiadóhivatalban.

A fején
nincsen korpa háromszori használat
után a világhírű
fejkorpa pomádétól.
Bergmann és Társa Dresden és
Tetschen a E.
Egy tégely 1 korona 20 fillér.
Kapható: Koronafi Károly fodrásznál
Székesfehérvár, Nádor-utca 13.

A M. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

BUDAPEST, V. KERÜLET, VÁCZI-KÖRUT 32. SZÁM

***** ajánlja a magyar királyi államvasutak gépgyárában készült új szerkezetű *****

gőzcséplőkészleteket, ipari czelokra alkalmas Compcund lokomobilokat.

MILLENNIUM fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő aratógépeket,
valamint egyéb mezőgazdasági eszközöket.